

عنوان مقاله:

تاملی در مستندات فقهی ماده 468 قانون مجازات اسلامی مصوب 1392

محل انتشار:

فصلنامه فقه و اصول، دوره 46، شماره 4 (سال: 1393)

تعداد صفحات اصل مقاله: 18

نویسندگان:

علی محمدیان - دانشجوی دکتری فقه و مبانی حقوق اسلامی، دانشگاه فردوسی مشهد

محمد محسنی دهکلانی - استادیار دانشگاه مازندران

محمدتقی قبولی در افشان - دانشیار دانشکده الهیات دانشگاه فردوسی مشهد

خلاصه مقاله:

قانون مجازات اسلامی مصوب 1392/2/1 با پذیرش مسیولیت عاقله در قتل های خطایی این نظریه را در ماده-ی 463 منعکس نموده است. این قانون درباره نحوه پرداخت دیه ی مذکور ذیل ماده 468 چنین مقرر نموده است: عاقله عبارت از پدر، پسر، و بستگان نسبی پدری و مادری، یا پدری به ترتیب طبقات ارث است. مفاد ماده ی اخیر مستظهر به موافقت مشهور فقهای امامیه می باشد. ایشان معتقدند: با وجود عاقله ی اقرب، عهده ی عاقله ی ابعد مشغول نمی باشد و در فرض اجتماع خویشاوندان ذکور نسبی (= عاقله) تادیه ی خون بهاء و پرداخت دیه بر ذمه ی نزدیک ترین اقارب به حسب طبقات ارث می باشد. مستند عمده ی ایشان استظهار از آیه واولوالارحام بعضهم اولی بعض و نیز روایات ناظر به مساله ی پیش گفته می باشد. نگارنده استظهار از آیه ی فوق را تمام نمی داند و استدلال به آن روایات را تام نمی یابد. وی پس از نقد مستندات قول مشهور چنین نتیجه می گیرد که: در پرداخت دیه ی قتل خطایی، رعایت ترتیب بین عاقله لازم نبوده و همگی ایشان مسیول پرداخت دیه هستند؛ اگرچه حین الفوت ارث بر نباشند. این نظریه اگرچه خلاف قول مشهور است؛ لیکن برخی از فقهاء را با خود موافق نموده است؛ مضافاً به این که اطلاقات و عمومات ادله نیز آن را اقتضاء دارد.

کلمات کلیدی:

قتل خطایی، عاقله، توزیع دیه، قول مشهور، ماده 468 ق.م.ا.

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/629423>

